

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusikaosakond

Pärimusmuusika õppekava

Kristi Kool

SILLAD MINUNI

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Celia Roose, dotsent

Kaitsmisele lubatud

Viljandi 2016

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÕPIKOGEMUSTE KIRJELDUS JA ANALÜÜS.....	4
2. KONTSERDIKAVA KONTSEPTSIOON JA REPERTUAAR.....	7
2.1 Tuli põleb	8
2.2 Vanaisa reilender	8
2.3 Helise, kannel	8
2.4 Küla polka	9
2.5 Padespan	9
2.6 <i>Ridee de Loperhet, Ronds d'Iroise</i>	9
2.7 <i>Jig Set</i>	10
2.8 Eliisabeti tänava valss	10
3. ETTEVALMISTUSPROTSESS.....	11
3.1 Plakat.....	11
3.2 Heli.....	11
3.3 Diplomikontserdi proovid.....	11
KOKKUVÕTE.....	12
KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS	13
LISAD	14
Lisa 1. Diplomikontserdi kava	14
Lisa 2. Plakat.....	15
Lisa 3. Lavaplaanid.....	16
Lisa 4. Laulusõnad, ansamblilugude seadete noodid	17
SUMMARY	27
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks	28

SISSEJUHATUS

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osaga annan ülevaate oma õpinguaastatest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias (edaspidi TÜVKA), diplomikontserdi kontseptsioonist ning mängitavatest paladest.

Diplomikontserdi kavas keskendun eelkõige iseenda mängustiili otsinguile läbi teiste pillimängijate mängustiilide. Repertuaar koosneb eesti, šoti ja bretooni pärimusmuusikast ning omaloomingust. Kõikide palade seaded on minu loodud, kuid proovides olin väga avatud ka teiste muusikute ettepanekutele ja ideedele. Minu mängitavateks instrumentideks on eesti lõõtspill, klaver ning laul.

Töö esimeses osas kirjeldan ja analüüsin oma õpikogemusi. Teises osas anna ülevaate kontserdi üldisest kontseptsioonist ning repertuaarist. Kolmandas osas kirjeldan kontserdi ettevalmistusprotsessi. Töö juurde kuuluvad lisad, milles on kontserdi kava, plakat, lavaplaanid, laulusõnad ning ansamblilugude seadete noodid.

Kontsert toimub Viljandi Pärimusmuusika Aida väikses saalis 6. juunil kell 18.00. Kaasa musitseerivad Mari Meentalo (flööti), Sander Kahu (kontrabass) ja Mihkel Pilt (akustiline kitarr).

Täna oma loov-praktilise lõputöö juhendajat Celia Rooset ning erialaõpetajaid Tarmo Noormaad ja Themuri Sulamanidzet. Samuti täna Eesti Pärimusmuusika Keskust.

1. ÕPIKOGEMUSTE KIRJELDUS JA ANALÜÜS

Minu muusikaline tee sai alguse varajases lapsepõlves, kui veetsin koos venna Lauriga (s. 1991) palju aega Põlvamaal vanavanemate Augusti (1926-2008) ja Helmi (s. 1932) juures. Seal olles kuulsin esimest korda vanaisa lõõtspillimängu ning laulu. Alates põhikoolist olen laulnud erinevates laulukoorides ja teises klassis alustasin õpinguid Tartu Valla Muusikakoolis klaveri erialal, kus minu õpetajateks olid Evelyn Kostabi ning Jekaterina Frik. Pärast lastemuusikakooli lõpetamist jätkasin klassikalise klaveri õpinguid Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis Ruth Ernstsoni käe all. Paralleelselt klaverimängule tekkis mul huvi ka lõõtspilli vastu, mille mängimine oli meie suguvõsas juba traditsiooniks kujunenud. Pärast Elleri kooli lõpetamist jätkasin muusikaõpingud TÜVKA-s pärimusmuusika erialal, lõõtspilliõpetajaks Tarmo Noormaa ning klaveriõpetajaks Themuri Sulamanize.

Esimesel kursusel õppisin lõõtsatundides lugusid Karl Kikase, August Teppo, Elmar Lindmetsa ning Aivar Teppo järgi. Kõik lood õpetas mulle Tarmo Noormaa kuulumise järgi. Õpiprotsess toimus alati nii, et Noormaa mängis mulle loo ette, seejärel õpetas fraaside kaupa selgeks ning tunni lõpus salvestasin diktofoniga õpetaja versiooni. Võimalusel kuulasin arhiivisalvestistelt ka palade algversioone. Järgmisel kohtumisel mängisin pala ette, seejärel toimus nüansside ülekuulamine ja täienduste tegemine - meloodia ja rütmifiguuride varieerimine, dünaamika, tempo. Stiile analüüsisime tundides suuliselt, ilma noodistamiseta. Mõned lood õppisin Ants Taulilt ja Heino Tarteselt. Esimene õppeaasta oli minu varasemast lõõtspillimängust teistmoodi sellepolest, et õppisin nõ ehedaid traditsioonilisi lõõtsalugusid lõõtsaõpetaja juhendamisel ja sain pidevalt tagasisidet. Varasemalt olin mänginud enamasti ainult tuntud rahvalikke laululugusid, õppides neid iseseisvalt kuulumise järgi.

Teisel kursusel keskendusin kõige rohkem oma vanaisa August Laanesaare mängustiili jäljendamisele salvestiste põhjal. Protsess oli väga huvitav alates lugude otsimisest kuni viimistlemiseni. Uueks kogemuseks oli see, et kõik vanaisa järgi õpitud palad ma ka noodistasin. Lugude kirjanek aitas paremini süveneda meloodia- ja rütmivariantidesse. Lisaks vanaisa

pillimängule jälgendasin veel Karl Kikase, Paul Mandeli ning Ants Tauli mängu. Samuti õppisin mõne Pärnumaa viiuliloo ning Pakri ja Quebeci lõõtsaloo.

Kolmandal kursusel oli mul kaks põhipilli - kaherealine lõõts ja klaver. Lõõtsatundide repertuaar pärines suures osas õpikust "*Diatonic accordion method*" ("*Diatoonilise akordioni meetod*") (Pignol & Milleret 2002), mille juurde kuulub ka CD. Noodistlugemise eesmärgil õppisin lood enamasti noodi järgi, seejärel kuulasin salvestist. Raamat sisaldab lisaks erinevate karakteritega paladele ka palju heliredelite harjutusi. Veel õppisin lugusid Tarmo Noormaalt ning internetist.

Häälestuse poolest sarnaneb kaherealine lõõts eesti lõõtspillile. Kõige suuremateks erinevusteks olid minu jaoks pillihoid ning vahelõõtsa kasutus. Kui eesti lõõtsa mängitakse traditsiooniliselt istudes, pill toetub mängija põlvedele, siis kaherealisel lõõtsal on õlarihmad ning seetõttu saab seda mängida ka seistes. Vahelõõtsa kasutust reguleeritakse eesti lõõtsal harmoonia ja fraasi järgi, nt toonikat mängin üldiselt pilli kokku lükates ning dominanti lahti tõmmates. Kaherealisel pillil on vahelõõtsa kasutus tihti sagedasem, nt iiri või šoti lugusid mängides, kus suund võib muutuda pärast igat nooti. Protsess oli põnev ja andis mulle tõuke tellida endale samalaadne pill.

Klaveriõpetaja Themuri Sulamanidzega, kellelt olin sugulaspilli aine raames juba tunde saanud, tegelesime väga erinevat stiili paladega. Repertuaaris olid eesti torupillilood, viiulilood, Yann Tierseni ning Scott Joplini omalooming, iiri lood ansambli Folkmill repertuaarist ning rootsi lood Mattiaz Perez Trio repertuaarist.

Õpetaja Themuri Sulamanidze käe all sain ka esimesed õppetunnid improviseerimises. See oli minu jaoks suur eneseületamine, sest esialgu oli väga harjumatu ning keeruline, isegi ebamugav mängida ilma noodi või salvestise eeskujuta. Alustuseks improviseerisime kokkulepitud helistikus, et mingid piirid oleks paigas. Samuti leppisime kokku erinevad märksõnad, nt tormine või rahulik ilm, mida improviseerides väljendada. Aja möödudes muutusime vabamaks ja polnud enam tarvis kokkuleppeid teha. Kogu protsessi tegi väärtuslikuks see, et improviseerisime tihti õpetajaga koos kahel klaveril. Improviseerimise julgusele aitas kaasa Sulamanidze toetav suhtumine.

Neljanda kursuse esimesel semestril olin vahetusüliõpilane Šotimaa Kuninglikus Konservatooriumis (*Royal Conservatoire of Scotland*), kus minu lõõtspilliõpetajaks oli akordionimängija Ian Muir ning klaveriõpetajaks pianist James Ross. Lõõtsatunnis mängisin

šoti, iiri ning erinevate autorite lugusid, klaveritunnis veel lisaks ka bretoonist pärit palu. Pean vajalikuks eraldi tuua välja aine nimega *Practical Musicianship* (muusiku praktiline käitumine), mida andis õppejõud Hamish Napier. Selle tunni raames sain esmased kogemused omaloomingu kirjutamiseks. Varem ei olnud ma kunagi proovinud ühtegi lugu ise luua. Õppejõud andis kohe alguses konkreetse ülesande - järgmiseks tunniks on vaja kirjutada lugu, seada see duole/triole/kvartetile ning väljavalitud koosseisuga esitada. See andis hea tõuke omaloominguga alustamiseks. Semester koosnes kolmenädalastest tsüklitest: esimese nädala tunnis oli loeng, kus õppejõud andis mitmeid soovitusi ning nõuandeid lugude kirjutamiseks ja seadmiseks. Samuti tõi ta tundi kaasa palju muusikalisi näiteid just enda loodud lugudest ning seadetest. Teiseks nädalaks pidime kirjutama pala, seadma selle väljavalitud koosseisule ning ka ette kandma. Peale seda protsessi andis Napier põhjalikke soovitusi ja tagasisidet juba konkreetsele seadele. Kolmanda nädala tunnis toimus väike kontsert, kus kõik õpilased esitasid taaskord oma seaded, aga sel korral juba tagasiside põhjal täiendatud ja muudetud versioonid. Kogu semestri jooksul oli ülesandeks teha kolm seadet - duole, triole ning kvartetile. Selle aine raames õppisin põhjalikult kasutama noodistusprogrammi *Sibelius*. Igaks prooviks pidid mul olema korrektsed partiid muusikutele ning igaks tunniks partituur õppejõule. Semestri lõpus esitasin H. Napierile portfoolio, mis sisaldas iga seade partituuri, partiisid, akordikaarti¹, esseed oma kirjutatud loole² ning helikandjat stuudios salvestatud versiooniga. Kogu *Practical Musicianship*'i aine sisu õpetas eelkõige austama oma ansamblikaaslast. Kui seade looja on vormistanud korrektsed noodid, siis proovid on efektiivsed ja muusikutel on lihtne uue looga kohaneda.

¹ Akordikaart - loo ülesehitus koos akordidega. See on juhuks, kui keegi muusikutest ei saa mingil põhjusel esinema tulla ning on vaja asendajale võimalikult lihtsat nooti, kus oleks kirjas ainult kõige olulisem info.

² Essee - kommentaarid ja põhjendused enda kirjutatud loo pealkirjale, helistikule, tempole, harmooniale, meloodiale, koosseisu valikule jne.

2. KONTSERDIKAVA KONTSEPTSIOON JA REPERTUAAR

Kontserdi kestus on umbes 30 minutit ning üldiseks eesmärgiks on teha kokkuvõte minu õpingutest TÜVKA-s. Neljanda õpiaasta esimesel semestril oli mul suurepärane võimalus olla vahetusüliõpilaseks Šotimaa Kuninglikus Konservatooriumis ning kontserdil tulevad esitusele lood ka sellest perioodist. Kõige suuremad mõjutajad mõlemast koolist on olnud õpetajad, kes on suunanud mind erinevate pillimängijate mängustiilide ja repertuaari juurde. Sellest tulenevalt ongi ajapikku hakanud välja kujunema minu oma mängustiil.

Kontserdikava pealkiri "Sillad minuni" tähendab seda, et mängin erinevatelt pillimeestelt ja õpetajatelt õpitud lugusid omamoodi. Olen kindlate pillimängijate järgi konkreetsed lood õppinud, kuid palu mängides ning esitades on need muutunud mulle omaseks - olen läbi teiste mängijate stiilide jõudnud iseendale meeldiva kõlapildini. Leian, et minu mängu on sobilik iseloomustada sõnadega konkreetne, liikuv, selge.

Diplomikontserdil mängin lõõtspillil vasaku käega ainult põhibassi ja selle akordi, mitte vahelduvat bassi. Selline lähenemine on iseloomulik minu eelmainitud eeskujudele. Läbi aegade on minu kontserdil kõlavaid lõõtsalugusid mängitud eelkõige tantsuks. Tulenevalt sellest on eesmärgiks säilitada nende algset tantsulist tunnetust. Eelmainitud pillimeeste mängustiilist kasutan oma versioonides erinevaid viisivariante ja rütmifiguure lisaks omapoolsetele variantidele. Klaveripalade partiid on proovide käigus muutunud suhteliselt kindlaks (st varieerin vähem), sest mängin neid teiste muusikutega koos.

Kava ülesehituse idee tugineb koosseisu suurenemisele kontserdi kulgedes - esimesed viis lugu mängin üksinda, kuuenda loo koos kontrabassimängija Sander Kahuga ning kava kahe viimase palaga liituvad veel flöödimängija Mari Meentalo ning kitarrist Mihkel Pilt.

Koosseisu valikus lähtusin eelkõige sellest, milliste muusikutega olen varem koos mänginud ning kellega on tekkinud laval ja proovides hea koostöö.

2.1 Tuli põleb

Kontserti alustan laululooga, mille leidsin vanaisa August Laanesaare 80. juubelil filmitud videolt. Antud loost on olemas erinevaid versioone³, kuid tema esituses kõlas ainult üks salm (vt Lisa 4, salm 10). Et palaga rohkem samastuda, otsustasin ülejäänud teksti ise kirjutada (vt Lisa 4, salmid 1-9). Minu kirjutatud salmid on justkui eellugu vanaisa salmile. Nendes on peidus palju igatsust, meenutusi, kurbust, rõõmu ja unistusi ning vanaisa lauldud read on kokkuvõttev vastus ning lohutus kõigele eelnevale. Teksti kirjutamisel võtsin eeskujuks vanapärase rahvaliku poeesia stiili.

Laulu saadan eesti lõõtspilliga ning helistikuks on G-duur. Selle loo puhul on oluline, et tempo on vaba ning mõtisklev. Parema käega varieerin laulu meloodiat, vasaku käe partiis on pikad saatenoodid. Ka laulmisel kasutan meloodia varieerimist.

2.2 Vanaisa reilender

Kava teine lugu "Vanaisa reilender" on õpitud Tarmo Noormaa (s. 1980) järgi, kes omakorda õppis selle Tartumaalt pärit lõõtspillimängijalt Aivar Teppolt (s. 1958). Oma mängus kombineerin eelmainitud mängijate meloodiavariante, harmoonia ja vahelõõtsa kasutust, temposid ning üldist muusikalist tunnetust. Lisan ka omapoolseid variante ja kaunistusi. Antud loo teeb huvitavaks see, et helistiku vahetus ei toimu täpselt osade vahetusel – C-duuri III osa dominandi lõpukäiku kordan uues helistikus ehk G-duuri dominandis.

2.3 Helise, kannel

Pala "Helise, kannel" on kandlemängija Erni Kasesalu (1927-1993) omalooming. Minu repertuaari sattus see läbi koosseisu Duo Suits&Kool, milles mängin eesti lõõtsa. Loo erinevad osad on väga mitmekülgsed tänu oma ilusatele ja vaheldusrikastele meloodiatele. Kasesalu virtuoosset kandlemängu on lõõtspillil põnev jäljendada. Kõige rohkem püüan selle looga edasi anda Erni Kasesalu aktiivset, erksat ja hoogsat mängustiili⁴.

³ Näiteks "Eesti rahvalaule ja pillilugusid II" (Rüütel, Tampere H., Tampere E. 1974, lk 22) või "Eesti uuemad laulumängud II" (Rüütel 1983, lk 250-259).

⁴ Erni Kasesalu kandlemängust on kirjutanud Virve Tali oma diplomitöös (Tali 2010).

2.4 Küla polka

Kava neljanda loo leidsin vanaisa August Laanesaare repertuaarist. Pala täpne pealkiri pole teada, aga vanaisa ise kutsus seda "Küla polkaks". Antud loost on tema esituses säilinud mitu versiooni, mis on üksteisele sarnased. Minu kavas on selle pala eesmärgiks mängida läbi kõik lõõtspilli põhihelistikud – D-, G- ja C-duur. Viimases läbimängus kastutan fraasi kordust, et rõhutada loo lõppu.

2.5 Padespan

Järgmiseks palaks valisin tantsuloo "Padespan". Selle erilisus peitub asjaolus, et mängin nii üldtuntud versiooni mažoorset osa⁵ kui ka Karl Kikase (1914-1992) versiooni. Üldtuntud "Padespani" esmasel õppimisel mul otseselt keegi eeskujuks ei olnud. Ma olin seda lugu kuulnud erinevatel pidudel ning mingil hetkel õppisin selle selgeks mälu järgi. Karl Kikase⁶ versiooni õpetas mulle Tarmo Noormaa. Selle pala edasipärandamine on ühe rahvapilli traditsiooni ehedaim näide – Karl Kikas õpetas selle Ants Taulile (s. 1950), tema omakorda Tarmo Noormaale, Noormaa minule ning mina olen seda samuti erinevatele lõõtspillimängijatele edasi õpetanud. Sellisel rännakul on väga loogiline, et iga mängija on natuke midagi muutnud või enda poolt juurde lisanud.

2.6 *Ridee de Loperhet, Ronds d'Iroise*

Kava kuues number on põimik kahest palast. Lood on pärit Bretoonist ning õpitud pianist Didier Squibani (s. 1959) järgi. Tema muusikat tutvustas mulle Šotimaal õppides pianist James Ross, kui mängisime mitmeid tema poolt loodud seadeid. Eelkõige meeldib mulle Squibani juures mitmekülgne lähenemine lugudele – mõni pala on väga täpne, ergas, konkreetne, vähese dünaamikaga, mõni teine aga vaba tempoga, improvisatsiooniline, rohke dünaamikaga. Minu põimiku esimese loo klaverinooti on seade autor kirjutanud, et tema jaoks on see *jazz* valss (3/4 taktimõõt). Lugu õppides oli see väga oluline märksõna, sest minu meetrumitunnetus läks esimeste ridade juures 2/4 peale. Mulle meeldib selle pala taktimõõdule mitte nii palju tähelepanu pöörata, sest siis saab neid kahte (2/4 ja 3/4) omavahel kombineerida. See muudab loo minu jaoks põnevaks ja värskeks.

⁵ Üht versiooni noodistusest on võimalik vaadata noodivihikust "Rahvapärased pillilood" (Uppin 2011, lk 42).

⁶ Karl Kikase lõõtspillimängust on kirjutanud oma töös Taul (2002) ja Uppin (2015).

Teise pala mitmekülgsus peitub vahelduvas taktimõõdus, tempo varieerimises ning helistiku muutuses. Loo meeleolu on alguses äkiline, isegi natuke kuri, vahepeal muutub see pehmeks ja muinasjutuliseks. Pala lõpp on rahulik ning rõõmsameelne. "*Ridee de Loperhet*" palast kasutan oma põimikus põhiteemat ning osakest Squibani improvisatsioonist. Sellele järgneb lugu "*Ronds d'Iroise*" kõlab täies pikkuses. Pillide koosseisuna kasutan lisaks klaverile veel kontrabassi, mis aitab jõulisemalt edasi kanda klaveri vasaku käe rütmikust.

2.7 Jig Set

Kava eelviimaseks numbriks sain inspiratsiooni Šotimaalt. "*Jig Set*" koosneb kahest loost. Esimene on "*Teviot Bridge*" ("Tevioti sild"), mille õppisin pianist David Milligani (s. 1971) järgi. Tema seos antud paiga ning looga on järgmine: "Ma kasvasin üles majas, mis asus umbes 200 jardi Tevioti sillast. Ma ei tea kindlalt, kas see on Tevioti sild, aga see on üle Tevioti jõe ning see on minu jaoks piisav." (Milligan 2003, lk 5) Sellele järgneb minu loodud pala "*The Clyde Arc Bridge*" ("Clyde kaarsild"), milleks sain ideid eelnevast loost. Ka pealkirja panin David Milligani seosest lähtuvalt. Šotimaa Kuninglikus Konservatooriumis õppides sõitsin kooli rattaga ning minu teekond läks alati üle silla nimega *The Clyde Arc Bridge*. Algselt seadsin "*Jig Set'i*" klaverile ja kitarrile, kuid lõpukontserdi tarvis lisasin juurde veel flöödi ning kontrabassi. Suurem koosseis aitab hästi seda popurriid võimsamaks kasvatada. Flöödi tähtis roll on mängida meloodiaid kõrges registris, kuid tema partiis tuleb ette ka mahedat rütmilist saadet. Kontrabass on madalas registris. Kuna klaveri partiis on mõnedes kohtades vasaku käe saade samal noodil (meenutab natuke rütmilist burdoonset saadet), siis kontrabass aitab seda võimsamalt edasi kanda. Kitarri partiiks on üldiselt rütmiline saade, kuid ühel läbimängul ka meloodia mängimine. Kogu põimik on A-duuris.

2.8 Eliisabeti tänava valss

Kava viimane lugu on omalooming pealkirjaga "Eliisabeti tänava valss". Kirjutasin selle Šotimaal loodud paladest kõige viimasena, vahetult enne jõule. Lugu sai pealkirja tänava järgi, kus ma tol hetkel elasin. Kuna valss on viimastel aastatel olnud eesti pärimusmuusikas minu lemmik tants, siis see tähistas ühtlasi ka väikest igatsust päris kodu järele. Algselt oli pala mõeldud tšellole, vilele, akustilisele kitarrile ning eesti lõõtsale, kuid lõpukontserdi jaoks seadsin tšello ja vile partiid ümber kontrabassile ning flöödile. Lugu algab rahulikus ja vabas tempos lõõtspilli eelmänguga. Sellele järgneb kaks läbimängu G-duuris, millede käigus pala areneb nii dünaamiliselt kui ka rütmiliselt.

3. ETTEVALMISTUSPROTSESS

3.1 Plakat

Plakati valmistamisel abistas mind Mihkel Pilt. Lähtuvalt kontserdi pealkirjast otsustasin kujundamisel kasutada silda ning selle tarvis viisime läbi fotosessiooni Keila jõe ripsillal. Pärast pildistamist töötlesin fotot. Algsel pildil oli kõige erksamad värvi punane silla ots. Selle jätsingi originaalsesse tooni, ülejäänud fotol vähendasin värvitugevust. Hoidmaks erinevate värvide hulga minimaalsena, trükkisin teksti samuti punasega.

3.2 Heli

Algselt plaanisin kogu kontserdi teha akustiliselt. Proovide käigus olid aga klaver ja flööt teistest instrumentidest tunduvalt valjemad, mistõttu otsustasin kasutada helivõimendust. Helitehnikuks kaasasin oma venna Lauri Kooli. Eelnevalt arutasime muusikutega läbi kogu vajamineva helivõimendustehnika.

3.3 Diplomikontserdi proovid

Kava esimest viite lugu mängin üksinda, seega nende harjutamiseks ma eraldi proovigraafikut ei teinud. Kontserdi 6., 7. ja 8. loo koosmänguks konsulteerisin teiste muusikutega ning panime kirja proovide tsüklid. Ülesehitus oli tavaliselt selline, et alustasime Sander Kahuga, kellega harjutasime kontserdi kuuendat lugu. Seejärel liitusid meiega Mari Meentalo ning Mihkel Pilt kava kahe viimase loo mängimiseks. Kohtumispagaks olid TÜVKA muusikamaja ning Viljandi Muusikakooli orkestrimaja. Proovid olid väga efektiivsed ja kulgesid plaanipäraselt. Esimesed kokkusaamised kestsid umbes kolm tundi, igale loole üks tund. See oli piisavalt pikk aeg, et jõuaks iga seadega süvenenult tegeleda. Järgnevad proovid olid juba lühemad, kuid kohtusime sagedamini.

KOKKUVÕTE

Loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks oli anda ülevaade diplomikontserdi “Sillad minuni” kontseptsioonist ja ülesehitusest.

Kontserdi põhiidee on tutvustada minu hetkelist mängustiili ning tuua välja selle mõjutajad. Oluline osa selle juures on TÜVKA ja Šotimaa Kuningliku Konservatooriumi õppejõududel. Nende suunamisel ning juhendamisel on mul tekkinud inspireerivad eeskujud, kelle mängustiile jälgendades olen jõudnud endale hetkel meelepärase kõlapildini.

Kontserdi repertuaar koosneb eesti, šoti ja bretooni pärimusmuusikast ning omaloomingust. Minu mängitavateks instrumentideks on eesti lõõts, klaver ning laul. Ansambli koosseisudesse olen kaasanud flöödi, kontrabassi ja akustilise kitarri.

Lõputöö kirjaliku osa esimeses peatükis kirjeldasin ja analüüsisin oma õpikogemusi. Teises osas tutvustasin diplomikontserdi kontseptsiooni ning esitusele tulevaid palasid. Kolmandas peatükis andsin ülevaate ettevalmistusprotsessist.

KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS

Milligan, D. 2003. *Scottish Piano Collection*. Isle of Skye: Taigh na Teud Music Publishers, lk 5.

Rüütel, I. 1983. *Eesti uuemad laulumängud II*. Tallinn: Eesti Raamat, lk 250-259.

Rüütel, I.; Tampere, H.; Tampere, E. 1974. *Eesti rahvalaule ja pillilugusid II*. Tartu: Eesti NSV Teaduste Akadeemia, lk 22.

Tali, V. 2010. *Erni Kasesalu fenomen*. Viljandi: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. [Diplomitöö].

Taul, A. 2002. *Võrumaa lõõtspillimängija Karl Kikas*. Viljandi: Viljandi Kultuurikolledž. [Diplomitöö].

Uppin, J. 2011. *Rahvapärased pillilood*. Noodivihik. Tallinn: Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts.

Uppin, J. 2015. *Karl Kikas inspiratsiooniallikana, mängustiili analüüs: Loomingulise magistrieksamini kirjalik osa*. Tallinn: Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Muusika- ja teatriakadeemia: pärimusmuusika ühisõppekava. [Magistritöö].

LISAD

Lisa 1. Diplomikontserdi kava

Jrk. nr.	Pealkiri	Loo päritolu	Koosseis
1	Tuli põleb	Viimane salm õpitud August Laanesaare järgi. Perekond Kooli erakogu < Kambja khk., Valgjärve v. – Ü. Kool < August Laanesaar, s. 1926. a. (2006) Esimesed üheksa salmi kirjutanud Kristi Kool.	Eesti lõõts, laul
2	Vanaisa reilender	Õpitud Tarmo Noormaalt, kes omakorda õppis selle Aivar Teppolt.	Eesti lõõts
3	Helise, kannel	Erni Kasesalu omalooming. "Kandlevirtuoos Erni Kasesalu" [Helisalvestis] < Kanepi khk., Kooraste v. < Erni Kasesalu, s. 1927. a. CD välja antud 2007	Eesti lõõts
4	Küla polka	Õpitud August Laanesaare järgi. Perekond Kooli erakogu < Kambja khk., Valgjärve v. – Ü. Kool < August Laanesaar, s. 1926. a. (2005)	Eesti lõõts
5	Padespan	Üldtuntud versioon õpitud mälu järgi. Karl Kikase versioon õpitud Tarmo Noormaa käest, kes omakorda õppis selle Ants Taulilt, kes omakorda õppis selle Karl Kikaselt.	Eesti lõõts
6	<i>Ridee de Loperhet</i> ja <i>Rond d'Iroise</i>	Õpitud Didier Squibani seadete järgi, mis saadud James Rossilt.	Klaver, kontrabass
7	<i>Jig Set:</i> <i>Teviot Bridge</i> <i>The Clyde Arc Bridge</i>	Šotimaa traditsionaalne jig, mis õpitud David Milligani seade järgi ja täiendatud Kristi Kooli poolt. Kirjutanud ja seadnud Kristi Kool.	Klaver, kontrabass, flööt, akustiline kitarr
8	Eliisabeti tänava valss	Kirjutanud ja seadnud Kristi Kool.	Eesti lõõts, kontrabass, flööt, akustiline kitarr

Lisa 2. Plakat

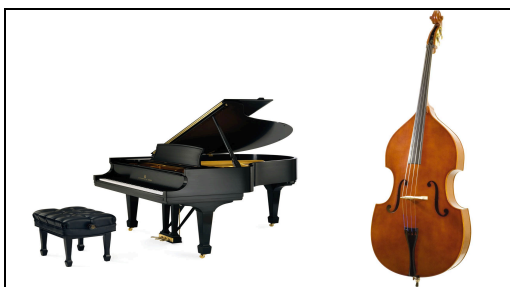

Lisa 3. Lavaplaanid

Esimesed 5 lugu:

6. lugu:

7. lugu:

8. lugu:

Lisa 4. Laulusõnad, ansamblilugude seadete noodid

Tuli põleb:

1. "See lugu algab kaugest ajast,
mil ma olin väikene.
Unistasin saada suureks,
hiljem seda kahetsen.

2. Varem olid suured metsad,
milles eales ohtu polnd.
Nüüd on järgi metsatukad,
iial need ei kaitse mind.

3. Kõndisin seal metsarajal,
mille ise tallasin,
kuid kui seal nägin võõraid samme,
südamest ma ehmusin.

4. Nägin sind seal eemal seismas,
otsa ümber pöörasin,
kuid ma'i jäänud märkamatuks,
nägid mind ju sinagi.

5. Miks muidu mulle järel tulid,
vaikselt mu kõrval kõndisid.
Kõndisid ja otsustasid -
nii see jääma peab alati.

6. Kuid kui ma aastaid eemal viibin,
kas ootad mind sa tagasi?
Või sa leiad endal uue,
nagu leidsid minugi?

7. Elu on meid liialt petnud,
võõraks jäänd on usaldus.
Kas veel eales rõõmu näeme,
nii kuis oli lapsena?

8. Oot'ma jään sind igavesti,
loodan - kord sa tuledki.
Siis saab möödnu unustada,
armastan sind uuesti.

9. Sellest loost need kaunid sõnad
vanaisa laulis kord.
Laulis õhtu hämaruses
oma lastelastele."

10. "Tuli põleb, küll on valus,
armastus veel valusam.
Tuld saab veega kustutada,
armastust ei iialgi."

Variation no 14

Ridée de Loperhet

Traditional
Arranged by Didier Squiban,
Kristi Kool

Jazz waltz

Piano

Double Bass

11

Pno.

Db.

Dm/B C Dm Dm/A Dm/Bb G/B C Dm Gm7 C7 A7 Dm

continue

22

Pno.

Db.

Gm7 C A7 Dm C Dm C

33

Pno.

Db.

D Em A7 Dmaj7 Em A7 Dmaj7 Em A7 Dmaj7 Em A7

41

Pno.

Db.

F#maj7 G#m C#7 F#maj7 G#m C#7 F#maj7 C#7 F#maj7 C#7 Ebmaj7

50

Pno.

Db.

Fm Bb7 Ebmaj7 Fm Bb7 Ebmaj7 Fm Bb7 Ebmaj7 Fm Bb7

57

Pno.

Db.

Cmaj13 Dm G7 Cmaj13 Dm G7 Cmaj13 Dm G7 Cmaj13 Dm G7

Variation no 16 Ronds d'Iroise

Traditional
Arranged by Didier Squiban,
Kristi Kool

65

Pno.

Db.

72

Pno.

Db.

Am

Am G F G

78

Pno.

Db.

C/E F G Am D E F G Am

85

Pno.

Db.

Am F D G C F G Am D E F G

rall. *rubato*

93

Pno.

Db.

100

Pno.

Db.

JIG SET

#1. Teviot Bridge

A Cracking Jig ♩ = 110

Traditional
Arranged by David Milligan,
Kristi Kool

Intro *softly, legato*

Piano *p*

A. Gtr. *p*

Pno. *p*

A

A. Gtr. *mp*

Pno. *mp*

B

A. Gtr. *mf*

Pno. *mf*

Fl. *mf*

Db. *mf*

continue

The musical score is written for Piano, Acoustic Guitar (A. Gtr.), and Piano (Pno.). It begins with an 'Intro' section marked 'softly, legato' and 'p' (piano). The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 6/8. The tempo is indicated as 'A Cracking Jig ♩ = 110'. The score is arranged by David Milligan and Kristi Kool. Section A starts at measure 17 and Section B at measure 33. The score includes various musical notations such as chords (A, E/G#, F#m, E, D, D/C#, Bm, E7, A, E/G#, F#m, E, D, E, A), dynamics (p, mp, mf), and articulation (accents, slurs). The Piano part features a continuous bass line in the left hand. The Acoustic Guitar part has a melody in the right hand and chords in the left hand. The Flute (Fl.) and Double Bass (Db.) parts enter in Section B.

C

49

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

mf

D

57

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

65

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

f

E

73

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

F

81 *mf*

Fl.

A. Gtr. *mf*

Pno. *mf*

Db. *mf*

89 *f*

Fl.

A. Gtr. *f*

Pno. *f*

Db. *f*

Bridge

97

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

#2. The Clyde Arc Bridge

Jig ♩ = 110

Kristi Kool
Arranged by Kristi Kool

G

1st time *f* tenuto
2nd time *mp* staccato

101

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

H

112

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

A A/G# D/F# A/E A/C# Bm/D A/E E A A/G# D/F# A/E A/C# E/B A E/B A

1. 2.

I *cantabile*

121

Fl.

Pno.

pp

15va A E/G# F#m E D D/C# A Bm E 8va A E/G# F#m E D E A

continue

129

Fl.

Pno.

8va A E/G# F#m E D D/C# A Bm E 1 A E/G# F#m E D E A

J

137

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

mf *f*

A A/G# D/F# A/E A/C# Bm/D A/E E A A/G# D/F# A/E A/C# E/B A

mf *f*

A A/G# D/F# A/E A/C# E A A/G# D/F# A/E A E A

mf *f*

A A/G# D/F# A/E A/C# Bm/D A/E E A A/G# D/F# A/E A/C# E/B A

mf *f*

145

Fl.

A. Gtr.

Pno.

Db.

A A/G# D/F# A/E A

8va

Eliisabeti tänava valss

Waltz ♩ = 140

Composed and arranged
by Kristi Kool

Intro
rubato, legato

Accord. *p* *fade out* *mp* *mp*

14
Accord. *in tempo pizz.*
Db. *G*

A
come in on 2nd time
softly
25
A. Gtr. *p* *G* *C(add2)* *G* *C(add2)*
Accord. *p* *G* *C/G* *mp* *G* *C/G*
Db. *G* *C/G* *G* *C/G*

34
A. Gtr. *G* *Am* *I.* *D(add4)* *D/F#* *G* *D7/A*
Accord. *G* *Am* *D/A* *D/A*
Db. *G* *Am* *D/A* *D/A*

B
43
Fl. *mf* *C*
A. Gtr. *G* *D/F#* *G* *G* *Am* *G/B* *C* *G/B*
Accord. *mf* *C*
Db. *G* *D* *G* *C* *G*

54
Fl. *I.* *II.*
A. Gtr. *G* *Em* *Em* *Am* *G/B* *Em* *8va*
Accord. *D* *Em* *Em*
Db. *D* *Em* *Em*

65 **C**

Fl. *mf* *f*

A. Gtr. *mf* *f*

Accord. *mf* *f*

Db. *mf* *f*

Chords: G, G/B, C, G/D, G/B

73

Fl. *f*

A. Gtr. *f*

Accord. *f*

Db. *f*

Chords: C, G, G/B, Am⁷, D⁷

81

Fl. *f*

A. Gtr. *f*

Accord. *f*

Db. *f*

Chords: G, G/B, C, G/D, G/B

89

Fl. *f*

A. Gtr. *f*

Accord. *f*

Db. *f*

Chords: C, G, G/B, Am⁷, D⁷, D/F#, G, D⁷/A

D

97

Fl.

A. Gtr.

Accord.

Db.

C G/B G D/F# G G Am G/B

C G D G

105

Fl.

A. Gtr.

Accord.

Db.

C G/B G D/F# G G Am G/B

C G D G

113

Fl.

A. Gtr.

Accord.

Db.

C G/B G D/F# G G Am G/B C

C G D G C

122

Fl.

A. Gtr.

Accord.

Db.

G/B G D/F# C C/E C/G C G(add2)

G D C G G

rit. and dim.

SUMMARY

The aim of the written part of the creative-practical diploma paper is to provide an overview of the concept and structure of the diploma concert “*Sillad minuni*” (“Bridges to Me”).

The main idea of the concert is to introduce my current music style and outline its influences. The lecturers of the University of Tartu Viljandi Culture Academy and the Royal Conservatoire of Scotland have had an important part. Under their direction and supervision I have had inspiring role models and by imitating their music style I have achieved the sound that pleases me the most.

The repertoire of the diploma concert consists of Estonian, Scottish and Brythonic traditional music and also includes original pieces. I play the traditional Estonian diatonic accordion, the piano and sing.

In the first chapter of the written part I have described and analysed my learning experiences. The second part introduces the concept of the diploma concert and the musical pieces performed. The third chapter provides an overview of the preparatory process.

The concert takes place in the chamber hall of the Estonian Traditional Music Centre in Viljandi on 6 June at 18:00. Musicians Mari Meentalo (flute), Sander Kahu (double-bass) and Mihkel Pilt (acoustic guitar) will join the performance.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kristi Kool (sünnikuupäev: 27.09.1992),

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose "Sillad minuni", mille juhendaja on Celia Roose,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 01.06.2016